

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Att sälja elektroniska cigaretter och påfyllnings- behållare

LAGAR OCH REGLER

Information till
dig som arbetar
med försäljning
av e-cigaretter

NÄR DU VILL VETA MER

ATT SÄLJA ELEKTRONISKA CIGARETTER OCH PÅFYLLNINGSBEHÅLLARE

Här följer en genomgång för dig som säljer eller planerar att börja sälja elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare till konsumenter. Försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare regleras sedan den 1 juli 2017 i lag. I den här broschyren skriver vi e-cigaretter, vi menar då både elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

Försäljning av e-cigaretter regleras sedan den 1 juli 2017 i lag.

VARFÖR HAR VI EN LAG OM E-CIGARETTER?

Vid reglering av e-cigaretter ska skyddet för folkhälsan vara vägledande. E-cigaretter kan vara en inkörsport till nikotinberoende och leda till att man börjar använda tobak istället. Det är alltså inte vilken vara som helst, utan det är viktigt att e-cigaretter har en särskild skyddsreglering. Dessutom är nikotin i koncentrerad form giftigt, så det är extra viktigt att barn och ungdomar inte kan få tag på produkterna.

Vad är en elektroniska cigarett respektive en påfyllningsbehållare?

En elektronisk cigarett är en produkt som kan användas för att konsumera nikotinånga via ett munstycke. Det spelar alltså ingen roll om man inte har nikotin i den elektroniska cigaretten så länge den går att använda med nikotin. Även en del av en elektronisk cigarett räknas, till exempel en "patron" eller en "tank". Även då den elektroniska cigaretten säljs utan patron eller tank räknas det som en elektronisk cigarett.

En påfyllningsbehållare är en behållare som innehåller nikotin och som kan användas för att fylla på en elektronisk cigarett.

Om en elektronisk cigarett eller påfyllningsbehållare innehåller tobak räknas det som en tobaksvara och då gäller reglerna i tobakslagen.

Anmälan och egenkontroll

Om du vill sälja e-cigaretter till konsumenter måste du anmäla det till den kommun där din butik ligger. Du får inte börja sälja e-cigaretter innan anmälan är gjord. Ofta har kommunen en blankett på sin hemsida som du kan använda. Av blanketten framgår vilka uppgifter som kommunen vill att du lämnar in. Det kan vara uppgifter om försäljningsstället (namn, adress etc.), om dig som ägare (bolags- eller firmanamn, organisationsnummer etc.) och kontaktuppgifter (adress, telefonnummer, e-postadress etc.).

Om du säljer e-cigaretter till konsumenter utan att anmäla det till kommunen först är det straffbart och du kan bli dömd till att betala böter eller till fängelse.

Du som ska sälja e-cigaretter måste också kontrollera din försäljning. För det här ska du ha ett lämpligt program som beskriver hur kontrollen ska gå till, ett så kallat **egenkontrollprogram**. Programmet kan till exempel innehålla uppgifter om hur du utbildar och informerar din personal samt hur kontroll av åldersgränsen går till. Även när det gäller egenkontrollprogrammet har kommunen ofta en blankett som du kan använda. När du lämnar in din anmälan måste du bifoga egenkontrollprogrammet. Om uppgifterna i egenkontrollprogrammet ändras måste du informera kommunen om det.

Om du vill sälja e-cigaretter via internet ska du också anmäla din försäljning och bifoga ett egenkontrollprogram. Vid internetförsäljning ska du lämna din anmälan med egenkontrollprogram till någon av de större kommunerna, (Stockholm, Göteborg eller Malmö) eller till den kommun där ditt företag har sitt säte.

Åldersgräns och ålderskontroll

Du får inte sälja e-cigaretter till en person som inte har fyllt 18 år. Det här gäller alla som arbetar i butiken. Alla som säljer e-cigaretter har ett personligt straffansvar. Det innebär att om du säljer e-cigaretter till en person som är under 18 år kan du bli dömd till att betala böter eller till fängelse.

När du säljer e-cigaretter måste du också försäkra dig om att personen verkligen fyllt 18 år, ett så kallat förvisningskrav. Du har alltså ett ansvar att ta reda på om personen som vill köpa e-cigaretter är över 18 år. Det kan vara svårt att avgöra en persons ålder, för att vara helt säker ska du alltid begära att få se legitimation då du misstänker att en person som vill köpa e-cigaretter är under 25 år.

Du får inte heller sälja e-cigaretter om du misstänker att varan ska lämnas vidare till en person under 18 år. Om en grupp med ungdomar vill köpa e-cigaretter kan det därför vara bra att kontrollera alla personers legitimation. Om du säljer e-cigaretter trots att du misstänker att varan ska lämnas vidare till någon under 18 år är det straffbart och du kan bli dömd till att betala böter eller till fängelse.

Du har en skyldighet att se till att kontroll av åldern är möjlig. Därför kan du till exempel inte sälja e-cigaretter direkt från en obebakad automat eller via internet utan rutiner för ålderskontroll.

För att personer som vill köpa e-cigaretter ska känna till åldersgränsen måste du ha en tydlig och fullt synbar skylt i butiken som informerar om 18-årsgränsen. Det är ett krav. Det är bra om du sätter skyltar vid entrén, vid kassan och överallt i butiken där e-cigaretter finns.

Ansvar och kunskap

Det är du som anmäler försäljningen av e-cigaretter som är ansvarig för att verksamheten bedrivs på det sätt som lagen säger. Du måste hålla dig uppdaterad på lagstiftningen så att det inte sker förändringar som du inte känner till. Att sälja e-cigaretter är ingen rättighet, utan du som ansvarig måste agera så att försäljningen sköts i alla delar. Det innebär bland annat att du är ansvarig för din personal och att de har rätt kunskaper. Även om man har ett personligt ansvar om man säljer till någon under 18 år kan du som ansvarig för verksamheten drabbas genom att kommunen förbjuder försäljningen. Att ha utbildad personal är med andra ord en bra investering för verksamheten.

Längst bak i broschyren finns länkar till kontaktuppgifter och information så att du kan hålla dig uppdaterad.

Krav på produkterna och dess förpackningar

Det ställs många krav på hur e-cigaretter och dess förpackningar ska utformas. Det är tillverkarnas och importörernas ansvar att se till att kraven i lagen följs.

Dock har du som säljare till konsument ett ansvar för att se till att felaktiga varor inte säljs i din butik. Om en vara inte uppfyller lagens krav får du inte sälja den till konsumenter.

Du måste kontrollera att e-cigaretterna har en korrekt utformad hälsovarning som informerar om att produkten innehåller nikotin och att den är beroendeframkallande: "Denna produkt innehåller nikotin som är ett mycket beroendeframkallande ämne".

Du måste också kontrollera att tillverkaren eller importören anmält produkten till Folkhälsomyndigheten och att den har en innehållsdeklaration. Innehållsdeklarationen ska bland annat upplysa om vilka ingredienser produkten

innehåller samt en rekommendation om att förvara den utom räckhåll för barn.

Förpackningar till e-cigaretter måste innehålla ett informationsblad som bland annat ska påtala eventuella skadliga effekter och produktens beroendeframkallande egenskaper. Det är du som säljare som ansvarar för att förpackningar som säljs till konsumenter innehåller ett informationsblad. Du behöver dock inte öppna varje förpackning. Finns det en särskild anledning att kontrollera förpackningen ska du göra det eller om det till exempel är en genomsiktig förpackning och du kan se att det saknas ett informationsblad.

Om du har anledning att anta att e-cigaretter inte uppfyller lagens produktkrav, till exempel har ett för högt innehåll av nikotin, får du inte heller sälja dem till konsumenter. Samma sak gäller om tillverkare och importörer inte uppfyller sitt rapporteringsansvar till Folkhälsomyndigheten avseende bland annat försäljningsvolym och uppgifter om vilka konsumentgrupper som använder e-cigaretter.

Om du medvetet säljer e-cigaretter som saknar eller har en felaktig hälsovarning eller innehållsdeklaration är det ett brott och du kan bli dömd till att betala böter eller till fängelse.

Presentation av produkterna

Du får inte sälja e-cigarett om märkningen på förpackningarna ser ut på ett visst sätt. Märkningen får inte säga att en e-cigarett är mindre farlig än en annan e-cigarett eller informera om hur mycket tjära eller kolmonoxid e-cigaretten innehåller. Den får inte heller likna ett livsmedel eller en kosmetisk produkt, informera om att den är miljövänlig eller säga något om doft eller tillsatser.

Olika typer av erbjudanden på eller i förpackningarna får inte användas. Det kan till exempel vara tryckta kuponger, rabatterbjudanden, gratisutdelning, två varor till priset av en och liknande erbjudanden.

Tillsyn och kontroll

Det är kommunen och Polismyndigheten som ansvarar för att kontrollera att din verksamhet följer lagen. För att kunna bedriva den här tillsynen får kommunen ta ut en avgift. Om du vill sälja e-cigarett är du skyldig att betala avgiften.

För att kunna genomföra kontrollerna har kommunen och Polismyndigheten rätt att gå in i dina lokaler. Det gäller även lager och andra utrymmen och inte bara själva butiken. Du ska lämna de uppgifter, handlingar, varuprover och liknande som kommunen eller Polismyndigheten behöver för att genomföra sin tillsyn.

Om du inte sköter försäljningen kan kommunen förbjuda dig att göra vissa saker, till exempel sälja e-cigarett som saknar hälsovarning. Kommunen kan också bestämma att du ska göra vissa saker, till exempel sätta upp en skylt som informerar om 18-årsgränsen. Det kallas för ett föreläggande. Ett förbud eller ett föreläggande kan ha ett vite. Vite betyder att du måste betala pengar om du inte följer kommunens beslut.

Om kommunen tycker att det är mer lämpligt kan den istället ge dig en varning eller helt förbjuda din försäljning av e-cigarett. Om du säljer e-cigarett trots att kommunen förbjudit det är det ett brott och du kan bli dömd till att betala böter eller till fängelse.

Kommunen kan även använda metoden kontrollköp i sin tillsyn. Kontrollköp innebär att en person som har fyllt 18 år men har ett ungdomligt utseende försöker köpa e-cigarett hos dig utan att visa legitimation. Har kommunen genomfört kontrollköp hos dig ska du informeras om detta, och kommunen kommer att ha en dialog med dig om vikten av att kontrollera åldersgränser. Kommunen kan inte använda det som framkommit via kontrollköp mot dig, genom att meddela sanktioner.

Länsstyrelsen har ett ansvar för tillsyn och kontroll i länet och ska ge information och råd till kommunerna.

Folkhälsomyndigheten har ett centralt tillsynsansvar och rätt att skriva föreskrifter. Föreskrifter är detaljerade regler som inte står i lagtexten. Folkhälsomyndigheten lägger upp föreskrifterna på sin webbplats.

VILL DU HA MER INFORMATION?

KONTAKT OCH MER INFORMATION

- Du ska alltid kontakta kommunen i första hand med frågor som rör anmälan och försäljning av e-cigarett. På webben kan du läsa om vad som gäller i just din kommun.
- www.polisen.se – här hittar du kontaktuppgifter och annan information.
- www.lansstyrelsen.se/vastragotaland – här finns mer information och kontaktuppgifter till Länsstyrelsen. Länsstyrelsen utövar tillsyn inom länet.
- www.folkhalsomyndigheten.se – här kan du läsa mer om lagens regler och ladda ner material. Folkhälsomyndigheten har det centrala tillsynsansvaret.
- www.riksdagen.se – på riksdagens webbplats kan du läsa lagtexten i dess helhet.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

